

लौकिक

प्राहित कथा का नाम अउरी

॥ स्वस्थानीय कथा को पुस्तक हो ॥

आशा श्रद्धा कथा
2237 I
ASHA ARCHIVES

356
Swa. vrata
katha

स्वस्थाक

१

श्रीगणेशायनमः॥ ॥सूत उवाच॥ ॥कैलासशिखरेरम्येनानाधातुप्रशोभिते॥कल्पवृक्षोद्यानयुक्ते कामधेनुविराजिते॥१॥वि-
मलपद्मसंयुक्ते वासुसिद्धिसमन्विते॥सुरवासीनंजगन्नाथंज्ञानमुद्रायुतं शुभम्॥२॥ब्रह्मेन्द्रविष्णुभिवर्चं सोम्य रूपधरं प्रीतम्॥पुन-
रप्यशिरसापद्मरुपावतीपरमेश्वरी॥३॥भक्तवत्सल सर्वज्ञदेवदेवजगत्पते॥बृहमेपरमेशानव्रतं त्रैलोक्यदुर्लभम्॥४॥यद्वैध-
व्यहरंपुराणं स्वस्थानस्थितहेतुकम्॥ ॥श्रीसदाशिव उवाच॥ ॥साधुसाधुमहादेवीयत्नयाहंप्रबोधितः॥५॥संक्षेपेण
प्रवक्ष्यामिबहूर्थं व्रतमुत्तमम्॥माघस्य पूर्णमायानुस्वस्थानीव्रतकंचरेत्॥६॥आवयोः पूजयेत्तत्र प्रतिमां मराठलेष्टुभे॥चन्दना-
क्षतपुष्पादिगृहित्वा ध्यानमाचरेत्॥७॥सुवर्णावर्णादिप्राभात्रिनेत्राकमलातना॥सिंहासनसमासीना सर्वालंकारभूषिता
॥वर्मखड्गधरावायवामदक्षिणामोक्रमात्॥चतुर्भुजं तत्रैव पूजयेद्दृष्टकेतनम्॥८॥नीलोत्पलाभयेवामेवरश्मिलौचद-
क्षिणे॥एवं ध्यात्वा महादेवावर्ध्यावायप्रदापयेत्॥९॥अष्टोत्तरशतैः पुष्पैः फलधूपालवन्दनैः॥पूजयेद्देवमहादेवोज-
गतः परमेश्वरैः॥१०॥ततो गोधूमवूर्णैस्तसत्तिलैर्नगडेन च॥गर्भं कृत्वा तु पक्तव्यं सर्पिषा ह्योत्तरं त्रातम्॥११॥पूपकं परमेशा-
नितद्वैभक्त्या निवेदयेत्॥ततो ह्यपूपं संगृह्य शुक्लवस्त्रेण वेष्टयेत्॥पीतवस्त्रेण संवध्य पूजयेत्पतिवृद्धिना॥पश्चेदद्याद्भक्षण-
ार्थं तद्यद्यमित्रपुत्रयोः॥१२॥एतान्नलभते या तु सानद्यां वाहयेद्भुवम्॥प्रदक्षिणी कृत्य ततश्चावां वैश्रद्धयान्वितः॥१३॥

अगाध

रामः

१

ब्राह्मणाभोजयित्वा तु दक्षिणां च प्रदापयेत् ॥ स्वयं शतं तु भोक्तव्यं रात्रौ जागरणं चरेत् ॥ ब्रह्मा ततो विसर्जनं कृत्वा जले तं मण्डलं क्षिपेत् ॥ वर्षे वर्षे
 व्रतं कुर्यात्स्वस्या नीनामकं शुभम् ॥ १७ ॥ सततं फलं देवि संख्यातुं नैव शक्यते ॥ गोशतं च सहस्रं च परिष्कारविभूषितम् ॥ कन्या
 दानान्नदानां वाजिवारणकोटिभिः ॥ वस्त्ररत्नमहीदानं तिलकांचनमेव च ॥ १८ ॥ राजसूयाश्वमेधाभ्यां च फलं समवाप्य
 ते ॥ तत्सर्वं समवाप्नोति व्रतेनानेन सुन्दरि ॥ १९ ॥ व्रतानां च त्रिरोरत्नं श्रीरागं वैविक्रेशतः ॥ त्रिवर्गं तु समालभ्य प्राप्य ते परमाग
 तिः ॥ २० ॥ इत्येतत्कथितं देविकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ तत्कथां श्रोतुमिच्छामि सर्वं वै वरमां शुभम् ॥ २१ ॥
 कथयस्व महादेव यदि योग्यास्मि मे प्रभो ॥ ॥ श्रीसदाशिव उवाच ॥ साधु कृतं त्वया देवित्वत्कथाश्रवणं मनः ॥ २२ ॥
 तव प्रीत्यैव वक्ष्यामि सावधाना शृणु प्रिये ॥ पुरा सीदुल्लपुर्ण्यं वैशिवशर्मा महातपाः ॥ षट्कर्म निरतो विप्रः सर्वशास्त्रा
 र्थपारगः ॥ पूर्वजन्मविपाकेन नालभत्संततिं दिजः ॥ २३ ॥ तस्य पत्नी सती नाम्नी नित्यं यापति देवता ॥ निषस्मत्पतिदुःखेन
 ब्राह्मणी च चूतिप्रभुम् ॥ २४ ॥ राजन्मपापिनी काहं न जाने किं मया कृतम् ॥ पुत्रः पुत्री न मे किं विदुः ॥ जन्मगतं मम ॥
 २५ ॥ भार्यावचनमाकर्षय पतिः स्वास्थ्यं जगाद ह ॥ स तस्मिन् नरैकाले जायापत्या सनागतः ॥ २६ ॥ तयोः पुत्रावेरातत्रैका
 जोऽसमागता ॥ गवातयोरगतस्तु गोमयं वै सञ्जितम् ॥ २७ ॥ समुत्पन्ना ततो दृष्ट्वा कन्यारूपवती शुभा ॥ सर्वलक्षैः संपू
 र्णा ॥ पत्युर्वेदिकृता च सा ॥ २८ ॥ धनधान्यादिसंपूर्णैः लक्ष्मीवत्प्राप्यतां दिजः ॥ वकारशंखवाद्यादिमदंगहूदमृतसवम् ॥ २९ ॥

स्वस्थाक
२

ददौ नाम यथा न्यायं गोमया भक्षिनी तिस्रः ॥ अनेकपुराण कर्म शिखर दिसवकार वै ॥ ३३ ॥ प्रत्यहं वर्द्धते कन्याश्च कृपक्षत्राशी यथा ॥ तस्य
राप धर्षिताः सर्वे वस्तात्राक्रादयः सुराः ॥ ३३ ॥ कैलासं तु समागम्य मांसं विज्ञाप्य तत्त्वतः ॥ अथ यं वृमया दत्तं गच्छा केति वेतदा ॥ ३४ ॥
शक्रः स्वपुरमाया तोमया शत्रो विचक्षितः ॥ तत्काले हं महादेवि वभ्राम भुवि मण्डले ॥ ३५ ॥ कपालिवेवो भिक्षार्थं तद्विजृम्भारमाग
तः ॥ उमरुवा दयित्वा तु यया वै विप्रमन्दिरे ॥ ३६ ॥ एतस्मिन् नन्तरे काले सा कन्या गर्वगौरवात् ॥ तस्य वाद्यनशुश्रावकुशुमेकी
उति स्थिता ॥ ३७ ॥ अन्वामाता तु तच्छ्रुत्वा वंशीयं कन्यां जगाद ह ॥ दीयतां तत्करे पुत्रिराशिरत्नस्य विद्यते ॥ ३८ ॥ मातुर्वचनमाक
रपि भिक्षां धत्वा गतोगता ॥ भिक्षुरूपं को धयुक्तः शपंतस्वेदौ तदा ॥ ३९ ॥ भिक्षुरूपो व ॥ तद्विद्वां नैव गत्वा मिश्रं
ब्राह्मणकन्यके ॥ असीति वयसा वृद्धः पतितवभविष्यति ॥ ४० ॥ इति शपंततः अन्वारुरोदती वविह्वला ॥ धीमती जननी कन्यां
शान्तवया मासयन्ततः ॥ ४१ ॥ कालेनात्येन सा देवी गोमये दुवसुन्दरी ॥ गोमयेति वविरव्याता भवत्सा दशवार्षिकी ॥ पतिं
योग्यतरं तस्या गतो मार्गं यितुं पिता ॥ द्विजो जामात योग्यो हि न प्राप्नुः शिवशर्मणः ॥ विष्णोः स्वगृहं प्राप्य शिवशर्म सुदुःखितः ॥
भिक्षुकस्य तु शपेन देवेन प्रतिपादितः ॥ ब्राह्मणोती ववृक्ष कन्याया वितुमागतः ॥ जटालं वितदीर्घांगः कं पितश्चातिदुर्वलः ॥ ४२ ॥
कुप्लः कुवेत्रो वधिरः पश्चिमेव यसि स्थितः ॥ अन्यद्विजस्या लाभेन तस्य शपमयेन व ॥ ४३ ॥ पूर्वशपं चातस्मत्पतरे मेदु
हितरंददौ ॥ कन्यादानं वकारासौ शुभलगे शुभे दिने ॥ ४४ ॥ ततस्तु शिवमहेन पालितो दुहितुः पतिः ॥ कालेन ज्वरपीडा

रामः
२

त्रिःशिवशर्मादिवंययो ॥ ४८ ॥ तत्पत्नीपतिनासाहं सतीत्वं वसमागता ॥ गोमयावातिदुःखात्तपतिनासहतिष्ठति ॥ ४९ ॥ केतोर्युक्तातिमलिना
 भोक्तुं पातुं न विन्दति ॥ तस्यांतु गर्भसंजातो हर्षशोकविवर्द्धनः ॥ ५० ॥ सीमनो नयनं कृत्वा विप्रपुंसवनादिकम् ॥ एकमासा वक्षि कृत्वा मि
 क्षार्थं रज्जुवात्सरः ॥ ५१ ॥ पत्नी प्रबोधयित्वा तु ततो देशान्तरंगतः ॥ सत्रीत ज्वरपीडा तैर्ममारारण्यके द्विजं ॥ ५२ ॥ गोमया वात्सरशी
 सा वनिर्जने निजमन्दिरे ॥ स्थिता ग्राम्यजने नैव पालिता पतिदेवता ॥ ५३ ॥ गोमया दशमे मासि सुषुवेत नयं शुभम् ॥ द्विजश्रेष्ठैर्तस्य ना
 मनवराजेतिकीर्तितम् ॥ ५४ ॥ याविता नैव सामाता कारयामास सप्तमैः ॥ वृथा वृत्तिं विवाहादिसर्वकर्मणि तत्सर्वम् ॥ ५५ ॥ यो वने द्वे
 दवयसिनवराजो द्विजोत्तमः ॥ वसन्तहेति दुःखेन संयुतो मातृवत्सलः ॥ ५६ ॥ मातरं परिपश्यन् षोडशाब्दोऽतिसाहसी ॥ भोऽम्वता
 तोऽस्तिकगतः सत्यं कथयामास ॥ ५७ ॥ इति पुत्रवचः श्रुत्वा सामाता रुदती सती ॥ जगाद वचनं पुत्रेभर्तुश्चरितसंयुतम् ॥ ५८ ॥ त्वयि
 गर्भस्थिते पुत्रता तस्मिन्निदितं गतः ॥ कतिष्ठति न जानामि जीवितो वाऽमृतोऽथवा ॥ ५९ ॥ इति मातृवचः श्रुत्वा नवराजो तिधार्मिकः
 ॥ श्रम्वामाश्वासयामास हेतुभिः शश्वदो धितैः ॥ ६० ॥ ॥ नवराज उवाच ॥ ॥ पितुर्द्वे रोगमिच्छामि तं वा नृणां विधाय व ॥ पुत्रस्य
 परमो धर्मः पितुर्देवापरो न हि ॥ जीविते वा क्य करणात् क्षया हे भूरि भोजनात् ॥ गयायां पिराउदानां च त्रिभिः पुत्रस्य पुत्रता ॥
 ६२ ॥ एवं प्रबोध्य जननी मनुजां प्राप्य स द्विजः ॥ प्रबोध्य युवतीं भार्यां चाप्येयं रिगृह्य व ॥ यात्रां स विधिना कृत्वा ततो देशान्तरं
 गतः ॥ ग्रामाद्रामान्तरंगच्छन्ना तमन्वेषयन् द्विजः ॥ ६४ ॥ पुष्पावसग्राम्यमुन्निष्ठितं पितरं मृतम् ॥ रुरोदः तीव्रदुःखात्तै
 हातातजनकेति वें ॥ ६५ ॥ जंगातीरंतो गत्वा चक्रे प्राहुं विधानतः ॥ अथ रुषा गोमयाया दुःखात् पितृ गृहं गता ॥ ६६ ॥ त

स्वस्थाक
३

दासागोमयोदुताग्रामंतत्याजलज्जया॥ वरुहीनातिमलिनानदीतटनिवासिनी॥ ६७॥ स्मरपादपाकीरोत्तराकुयांतरेस्थिता॥ कोद्रवा
नंसदाभुंतेसूत्रकर्तनकर्मतः॥ ६८॥ कर्मणासातेदुःखेनसाध्वीकालंन्यवर्तयत्॥ तदाकैलासशिखरेनक्ष्मीदेवीसरस्वती॥ ६९॥ सर्वदेव
गरीर्युक्ताचक्रेस्तदुत्तमम्॥ तत्रमर्त्येपदेशार्थंस्वाश्रमाभारदोमुनिः॥ ७०॥ आगतममयाज्ञपोगच्छलोकहितायवे॥ सतद्य
थामर्त्यलोकेसंचरिष्यात्तथाकुरु॥ ७१॥ इत्याज्ञांसमुनिःप्राप्यगतवान्मर्त्यविषयम्॥ पृथ्वीमण्डलमध्येथदरिद्रःकोभवेदिति॥
चिंतयामासतत्त्वज्ञःपरोपकराप्रियः॥ गोपालंपरिप्रेक्ष्यकोदरिद्रःकै ईश्वरः॥ ७२॥ गोपालस्ततोवाक्यमुवाचप्रानरेस्थि
ता॥ दुःखिनीनांनकाप्यस्तिगोमयायाःपराभुवि॥ ७३॥ गोपालवचनंश्रुत्वागतस्तस्मिन्निधौमुनिः॥ ब्राह्मणामाहूयामासद्वारि
स्थित्वापुनःपुनः॥ ७४॥ धर्मोपदेशंशृण्वतिस्वस्थानीवुत्तमम्॥ यथाविधानंवक्ष्यामिगोमयेतदुत्तंकुरु॥ ७५॥ इत्युक्त्वा
नारदोधीमान् उवाचसकलंविधिम्॥ ततःसानन्दसंयुक्तोप्राप्त्यमुनिसत्तमम्॥ ७६॥ तस्मैपीठासनंदत्वासेवेश्वरगृहान्तरे॥
आतिथ्यंतस्यवैकुण्ठमनसापरिविन्नयत्॥ ७७॥ गृहेचमेनासिकिंचित्किं करोमीतिदुःखिता॥ कर्तितं सूत्रमादायतां वूलाथंज
गामसा॥ तांबूलं पूजयित्वागृहीत्वागृहमागता॥ तावदेवगृहेतस्यानिधिंदत्वागतोमुनिः॥ ७८॥ ब्राह्मणीगृहमायातो नददर्श
मुनीश्वरम्॥ गृहसंमार्जनंचक्रेविधानेदयुतासती॥ भद्रपीठं समुत्थाप्यतत्रदृष्टोनिधिस्ततः॥ वृत्तोपदेशमात्रंवेनायंदातुंमु
नीश्वरः॥ ७९॥ धर्मव्याजैर्निधिमपिमह्यदातुंसमागतः॥ इत्यानन्देन मनसा जग्राहनिधिसुतमम्॥ ८०॥ ततःसातद्वृत्तंचक्रे
मुनिनाविहितंयथा॥ पूपाष्टकंतुसंस्थाप्यपुत्रागमनकाक्षया॥ स्वयंशतंसावुभुजेसिताक्षीरघृतेर्धुतम्॥ ८१॥ तद्वृत्त

रामः
३

स्वप्रभावेण रात्रौ तत्पुत्रमागतः ॥ ८५ ॥ आशीर्भिरर्वयामास सूतनासौ नमस्कृता ॥ पूषा हं कं वपुत्राय ददौ सा गोमयो द्रुवा ॥ ८६ ॥ द
 तं पूषं सवुभुजे सिताक्षीरघृतैर्धृतम् ॥ ततः पुत्रमुखा च ॥ वा स्वपतिं स्वर्गगामिनम् ॥ ८७ ॥ स्नातादिकं विधाया सुवस्त्रशुद्धिं च
 कार सा ॥ परस्परं कथां कृत्वा सुभाभ्यां गमितानि शान्तिम् ॥ ८८ ॥ प्रातस्ततः सा जननी नवराजमुवाच ह ॥ गंगातीरे व्रजत्वा त्वं स्नानं
 कुरु च पुत्रक ॥ ततो विष्णुं च देवं ध्यानेन परिचिंतय ॥ इति मातृवचः श्रुत्वा कृतगंगा प्रवोदितः ॥ ८९ ॥ कृत्वा वैष्ण्वेष्वरिं पूजां
 महास्तोत्रमुवाच ह ॥ यं वै वेदो वेदनो नैव विष्णुर्नो वा वेधानर्षयो नैव वाराणां ॥ तं देवं मादृशः कोऽप्यबुद्धिर्यथा र्था देवेभ्यो
 विष्णुनाथम् ॥ श्रुत्वा स्तोत्रमिदं तु जगाद परमेश्वरः ॥ ९० ॥ कालान्तरे च तेरा ज्यं नवराज भविष्यति ॥ इत्युक्त्वा गोमा
 या सूतमंतर्धानं गतः शिवः ॥ ९१ ॥ ब्राह्मणोऽपि वरम् प्राप्य जगाम स्व निकेतनम् ॥ स तस्मिन् नंतरे काले रावरा पारव्यपुरीष
 रः ॥ मृतः कालवशेनैव राजपुत्रादिवर्जितः ॥ तस्मिन् देशे गजेन्द्रा कश्चिद्वाजा विधीयते ॥ ९२ ॥ इति श्रुत्वा देशादेशादा ग
 तालोकपंक्तयः ॥ वस्त्रालंकारं पूर्णं नानाशोभा समन्विताः ॥ स्थिता लावरा पयसा सुराज्यलोभेन वै नराः ॥ गोमया सा पि
 लोभेन सपुत्रा स्वगृहाद्ययौ ॥ ९३ ॥ सपुत्रा सालजया वै सन्तस्थौ गृहकोरातः ॥ स जलं स्वर्णकुम्भं च गृहित्वा राजमा
 र्जितः ॥ ९४ ॥ तेषु सर्वेषु तिष्ठत्सु गजेन्द्रो नृप यन्नरात् ॥ गृहकोरागतः सो वै नवराजः समातकः ॥ ९५ ॥ स्नापितस्तज्जले
 नैव स्वस्कुन्धे स्थापितस्तथा ॥ राजगृहं सतीतश्च दोलया तत्प्रसूरापि ॥ ९६ ॥ पुरोहितादयश्च क्रुः सर्वे तस्याभिषेचनम्

स्वस्थाक

४

ताप

वीराम्पदंगपटह संखदुभिनिस्वनेः॥ लाजापुष्पादिसिंदूरैर्धुतं प्राप्यमहोत्सवम्॥ नवराजोतीवह हृःसिंहासनगतः प्रभुः॥ १०२॥ मातरं
परिपप्रक्षुप्रियामेकं गतेति वै॥ स्वस्थानीं सानजानाति सर्वदुःखविनाशिनीम्॥ चत्ससादेनभूपोहं जातो वै तत्प्रभावतः॥ मरुदुःखंतया
प्राप्तमित्युत्कामातरं प्रति॥ प्रियायै प्रेषयद्दोलं गतस्तस्याज्ञया जनाः॥ ते दृष्टुं स्तारिष्यं वै न दीतीरनिवासिनीम्॥ ततोप हनृहिका
त्वं भो नवराज प्रियाकुतः॥ तैर्घृणासाचारुनेत्रा कथयामास भारिकान्॥ १०६॥ पत्न्यहं नवराजस्य परमाप्रीतिविधिनी॥ गोमयाप
तिमां वगद्धामो यत्र मत्प्रभुः॥ तस्यास्तद्वचनं श्रुत्वा भटाले रुष संयुताः॥ दोलायां स्थापयित्वा तां प्रेषयामां सुरादताः॥ तैर्भरिवा
हकैः सर्वे दोलातीता न दीतटे॥ अप्सरोभिः कृतं तत्र दृष्टुं सेवतो तमम्॥ तद्दृष्ट्वा भारिकाः सर्वे तामाश्वस्यता स्ततः॥ यत्राप्स
रोगणैः सर्वैः स्वस्थानी व्रतमादतम्॥ ११०॥ ॥ भारिका उचुः॥ ॥ भो भो देवः किमेतद्वै कियते व्रतमुत्तमम्॥ दृष्ट्वा हि श्रद्धा
संजाता इस्माकं पापि ह्वेत साम्॥ १११॥ ॥ अप्सरस उचुः॥ ॥ स्वस्थानी व्रतमेतद्दि सर्वकामफलप्रदम्॥ एतद्व्रतप्रभावे
रास्वर्गलोके महीयते॥ इति श्रुत्वा भारिकास्तपुष्यादिनिप्रयाय वै॥ अप्सरोभिः सहैवात्र स्वस्थान्याश्चकिरे व्रतम्॥ पु
नस्तत्र समायाता यत्र सा भोक्त्रिणी स्थिता॥ ततो तीव प्रकुट्टासीद्विलंबेन वसाप्रिये॥ सपुष्पतिलकां दृष्ट्वा भारवाहान्मुदा
न्वितान्॥ सपुष्पफलरुस्तोत्सान्नारुतान्पापिनी वधुः॥ भारवाहा विलंबो हि पुष्पाभिः कियते कुतः॥ इति श्रुत्वा भारवा
हा विजृम्भितकिरे मुदा॥ अप्सरोभिः कृतं वै वनानां कामर्तया शुभम्॥ स्वस्थान्याश्च व्रतं दृष्ट्वा नः प्रदत्ता समजायत॥ फ
लाभिलाषुभिश्चैव ह्यस्माभिरपि तत्कृतम्॥ भवद्वयं पुष्पफलं समातीतं गृह्णामो॥ ११८॥ एतच्चुत्वा वाहवा

पा ४

रामः
४

कंचुकातीवावदत्तदा॥ स्वस्थानीकामयापापिवेदे लोके वनश्रुता॥ ११९॥ इति वज्रसंवाक्यमुक्त्वा सा पापिनी तदा॥ तद्वत्तु पुष्पफल
 योष्मके साक्षे परां रुषा॥ १२०॥ तस्यास्तत्कर्म दोलायां दृष्ट्वा संस्थाप्य पापिनीम्॥ नित्यमर्जितत्वरया भारवाहा न यत्विताः॥ अथ
 तत्र समायाताः सत्यजला सुगमानदी॥ तितां हि पापिनीं नित्यमर्जितं तनुं यदा प्रिये॥ तदा पुलमवन्मोघा गर्जनं च क्रिरे पुष्पदा॥ पपात
 वातवेगेन नदीमध्ये वपापिनी॥ १२१॥ सा दृष्ट्वा पापिनी जाता गलकुले न संयुता॥ तदुत स्पृष्ट्वा वेरा राहका स्ते दिवंगताः॥ १२२॥ तत्र
 पापिनी स्पर्शभीत्या जलं पातालमाश्रितम्॥ सकंठ कर्दमं तत्र दृश्यते पथिकैः सदा॥ तत्र द्वादश वर्षाणि कर्दमे पापिनी स्थिता॥ ततो
 वंशदिभिस्तद्विशोधितं कर्दमं जनैः॥ तदा वंशाग्रं संलग्ना प्रोत्सृज्य पापिनी गता॥ कुशस्थाने च पतिता सकंठे दैवयोगतः॥ तदंग
 स्पर्शभीत्या च कुशस्थानांतरंगतः॥ स्थले निपतिता सा श्रीद्वादशाब्दाऽवधि स्थिताः॥ १२३॥ सर्वदा स्वाज्वलद्बद्धिज्वालाया परि
 पीडिता॥ ततः स नवराजो हि मातरं प्रति वोक्तवान्॥ राज्ञ लक्ष्मीं च संप्राप्येयं ते मातः प्रशादतः॥ सर्वदानं करिष्ये तो वात्सरो भ्य
 श्वश्रद्धया॥ इत्युत्कोदेशे देवा ब्रह्मणाः सनिमंत्रिताः॥ कपिलः शिष्यसंयुक्तस्तदुद्दिश्य जगाम सः॥ मुनिना कपिना ध्वे
 दृष्ट्वा सा पापिनी तदा॥ मुनिना परिपृष्ट्वा सा दग्धकाष्ठा कृतिर्वधूः॥ १२४॥ किंकुलं केन पापेन वेदशीते दशाधुना॥ मुनेस्तद्व
 चनं श्रुत्वा पापिनी वाक्यमब्रवीत्॥ जातिना हं ब्रह्मणीयमवस्थावत नित्यया॥ क्षुधामावाधते विप्रभुक्तशेषमिरुनय॥ तेने
 व मे क्षुधा शान्तिरित्येवं प्रार्थयाम्यहम्॥ ॐ नित्युक्ता गतो विप्रो नवराज निवेशनम्॥ १२५॥ तत्र भुक्त्वा महद्भोज्यं दाना

त

ले ४

स्वस्थाक

५

दिप्राप्यवै ततः॥ सर्वेदिजागतागेहास्वान्वात्रेवमुदान्विताः॥ मुनितायावितंतैवशक्यतेतज्जयातदा॥ इतस्ततोभूमिप्रोन्नवराजन्त
 पांगरो॥१३७॥ मात्रानपस्पदः सततो जिज्ञासितो द्विजः॥ नृपमात्रामुनिः पृष्टः किं कार्यं भवतस्त्वह ॥ तेन चोक्तं परार्थं वमाग्यं
 तेभ्यो ज्ञमात्रकम्॥ भारुडिरिकानिति श्रुत्वा गोमया तारो ब्रवीत्॥ मुनये दीयतामन्तं सर्वं स्वादुसमन्वितम्॥ भारुडिरिका इति श्रुत्वा
 दातुं भारुडि गृहं ययुः॥ पक्वान्नादिषु पूर्णं द्रुतनिन्दा प्रभावतः॥ रिक्तं भारुडि गृहं जातं सर्वे दृष्ट्वा हि सत्रपाः॥ नृपमात्रे परावृत्त्यते वदन्स
 र्वमेव हि॥ सो वाचतद्वचः श्रुत्वा दीयतां भ्यो ज्ञमात्रकम्॥ तस्यास्तद्वचनं श्रुत्वा कृतवन्तस्तथैव ते॥ नूतने मन्मये भारुडि कृत्वा भोज्यं
 त्वरात्त्वितः॥ मुनिर्गतश्च पापेन युक्ता सायत्र तिष्ठति॥ ॥ कपिल मुनिरुवाच॥ ॥ हसो मुखं च प्रक्षाल्य भुंक्ष्व भोज्यं यथेष्ट
 या॥ इत्युत्काप्रस्थितो विप्रः स्वीयं गेहं मुदान्वितः॥ गृहीत्वा पापिनी भोज्यं जलाशयानि कंगता॥ १३८॥ जातं तन्निर्जलस्थानं पा
 पिन्यास्पृशंतीति तः॥ जलाधारं तथा दृष्ट्वा भोज्यं भोक्तुं समागता॥ नूतने मन्मये भारुडि स्थितं दारं भवतदा॥ त दृष्ट्वा पापिनी तु
 लेह्यं चित्ते वधारयत्॥ वायवे गेन तदपि क्षारं दूरं वभूव ह॥ रुरो दाती वदुःखार्ता हृदं चित्तमत्र॥ स्वस्थानी वृत्तनिन्दा मे कृता
 तेने दृशी दृशा॥ इति निश्चित्य मनसा वै ह्मकीं समविनयत्॥ वधूरुवाच॥ ॥ देवित्वं करुणा दृष्टिं मयि देहि कृपा निधे॥
 स्वस्थानी परमेश्वर्याः कृतानिन्दा परमया॥ तन्महापातकं त्वाकं कथं मोक्षं भवेन्मम॥ इति तस्या वचः श्रुत्वा देवी प्रत्यक्षमागता
 ॥ श्रीदेहि उवाच॥ ॥ स्वस्थानी परमेश्वर्या विधिवद्भुतमाचर॥ तेन स्वस्थानलाभने भविष्यति न संशयः॥ १३९॥ इत्युत्का

सा

रामः

५

स्वस्थाक
६

नर्हितादेवीवैष्णवीकामरूपिणी॥तया कृतं वृतं सर्वं यथा देव्या प्रभाषितम्॥१५३॥ दधि पूयेत या देव्या ह्यप्रोषवत कर्मणि॥ शर्कराया
स्ततो पूपं नदीपंकस्य वै दधि॥ कृत्वा समर्पितं बद्ध्वा तद्वयं सत्यतां गतम्॥ अष्टपूषं ससूत्रा दिनमस्कृत्य पुनः पुनः॥१५५॥ नद्यां क्षिप्तं
तया श्रीपुंतस्पर्शं प्राप्य नागिनी॥ अष्टोत्तरे शतं वर्षं पुरुषेण विवर्जिता॥१५६॥ नागेन मिलिता सा च तत्पूषस्पर्शनादिभिः॥ सर्व
पापैर्विनिर्मुक्ता बभूवाती वसुदरी॥ अमिषं च ददौ तस्येनागकन्यातिविस्मिता॥ ततो बभूव सा वामा महालक्ष्मी स्वरूपिणी॥ के
नाप्यागत्य राज्ञेय कथिता सुन्दरी कथा॥ पथिकस्य वचः श्रुत्वा चारश्च प्रेषिता पुनः॥ नानावाद्यादिघोषेण वेदघोषेण वैततः
॥ स्वीयगृहे समायाता नवराजस्य भोगिनी॥१६०॥ गोमया चापददं दं सुन्दरी पुरा नाम सा॥ मात्रापत्या समा युक्ते नव
राजो नराधिपः॥१६१॥ प्राप्नोति क्वं कं राज्यं बुभुजे सर्वसंमतम्॥ स तत्रैकचितं देवी स्वस्थानी वृतमुत्तमम्॥ स्वस्थानी
परमेश्वर्याः कथां श्रुत्वा वञ्छया॥ अपुत्रा पुत्रमाप्नोति पत्युः प्रीतिं वविन्दति॥१६३॥ कथा श्रवणमात्रेण ह्ययमेव
फलं लभेत्॥१६४॥ ॥ इति श्री पद्मपुराणे पार्वती सदाशिव संवादे स्वस्थानी वृत कथा समाप्ता ॥ ॥ शार्के १७८०
संवत् १८१५ फाल्गुन वदि १२ रोज ३ मा नारायण दत्त शर्मण लिखित मिदं पुस्तकम् समाप्तं शुभम् भूयात् ॥ ॥

रामः
६

Handwritten signature or mark in purple ink.

ASHA ARCHIVES
2237 I
Rajasthan

Handwritten text in Devanagari script: श्री १८५३